

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobkyně: **Mgr. R. M.**, zastoupená Mgr. Ludvíkem Matouškem, advokátem se sídlem Kovářská 549/12, Praha 9, proti žalované: **předsedkyně Okresního soudu v Děčíně**, se sídlem Masarykovo náměstí 1, Děčín, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 11. 2019, č. j. 15 A 56/2017 - 165,

t a k t o :

- I.** Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 11. 2019, č. j. 15 A 56/2017 - 165, **se zrušuje.**
- II.** Písemná výtka udělená pověřenou předsedkyní Okresního soudu v Děčíně žalobkyni ze dne 14. 12. 2016, sp. zn. Spr 2170/2016, **se zrušuje.**
- III.** Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti částku 46 113 Kč k rukám jejího zástupce advokáta Mgr. Ludvíka Matouška do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalobou podanou ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem se žalobkyně domáhala zrušení písemné výtky ze dne 14. 12. 2016, sp. zn. Spr 2170/2016, která byla žalobkyni udělena v reakci na prověrkou ze dne 19. 10. 2016 zjištěnou nečinnost ve spisech Okresního soudu v Děčíně sp. zn. 17 C 610/2013, 17 C 455/2013, 17 C 543/2013, 17 C 499/2013, 17 C 442/2013 a 17 C 500/2013, kdy nečinnost měla trvat neodůvodněně po několik měsíců, čímž mělo dojít k porušení § 79 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb. o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudech a soudcích“).

[2] Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 29. 11. 2019, č. j. 15 A 56/2017 - 165, podanou žalobu zamítl.

[3] Krajský soud neshledal důvodnou žalobní námitku, že výtka žalobkyni udělila pověřená předsedkyně Okresního soudu v Děčíně, která však nebyla do své funkce jmenována po právu, a proto byla výtka učiněna osobou neoprávněnou. Podle názoru krajského soudu byla pověřená předsedkyně oprávněna vykonávat funkci předsedkyně Okresního soudu v Děčíně, neboť potřebné kompetenční ustanovení obsahuje § 126 odst. 1 písm. h) zákona o soudech a soudcích, podle kterého předseda krajského soudu mimo jiné řídí a kontroluje výkon státní správy okresních soudů prováděný jejich předsedy. Krajský soud proto dovodil, že předseda krajského soudu nemusí po dobu neobsazenosti funkce předsedy okresního soudu vykonávat státní správu okresního soudu přímo osobně, ale může v souladu s § 121 odst. 5 zákona o soudech a soudcích pověřit výkonem funkce předsedy okresního soudu některého ze soudců příslušného soudu, což se v daném případě také stalo. Pověřená předsedkyně byla v době udělení výtky oprávněna vykonávat i kárnou pravomoc svěřenou zákonem předsedovi okresního soudu, neboť z formulace jejího pověření, kterým byla pověřena zastupováním funkce předsedy Okresního soudu v Děčíně, vyplývá, že byla pověřena výkonem této funkce v plném rozsahu bez jakéhokoliv omezení, tedy že byla po dobu trvání pověření oprávněna vykonávat veškerou činnost, která je zejména § 127, § 128 a § 88a zákona o soudech a soudcích svěřena k výkonu předsedovi okresního soudu, a to včetně úkonů v rámci kárné odpovědnosti soudců okresního soudu.

[4] Žalobní námitce, že proces uložení výtky neproběhl zákonně, krajský soud rovněž nepřisvědčil. Výtce předcházel dostatečný časový prostor k tomu, aby žalobkyně mohla domnělé nedostatky vyvrátit nebo poukázat na skutečnosti, které ji ze zjištěného skutku vyvíňovaly. Kontrola se konala 19. 10. 2016 a výtka byla žalobkyni udělena až 14. 12. 2016, přičemž bezprostředně před udělením výtky s ní byla projednána její nečinnost v šesti spisech, bylo zjištěno stanovisko žalobkyně a žalobkyně nežádala o odložení projednání výtky, či aby jí byla poskytnuta delší doba k vyjádření. Této možnosti si jako právní profesionál měla být vědoma. Skutečnost, že žalobkyně žádala o čas na seznámení se s obsahem zápisu o kontrole, žalobkyně uváděla až při jednání soudu. Toto tvrzení žalobkyně krajský soud s přihlédnutím k výpovědi svědkyně JUDr. H. vyhodnotil jako nevěrohodné. Vzhledem k okolnostem případu tedy krajský soud dospěl k závěru, že projednání podkladů pro udělení výtky před jejím samotným udělením bylo dostatečné.

[5] Podle krajského soudu nebyla důvodná ani žalobní námitka, že výtka byla dopředu připravena jako „hotová věc“, neboť je běžnou praxí správních orgánů, že v zájmu ekonomie řízení mají koncept rozhodnutí předpřipravený. Podstatné je, že výtka byla vydána a žalobkyni udělena až po projednání výsledků kontroly a poté, co žalobkyně měla možnost na výsledky kontroly reagovat.

[6] Dále se krajský soud zabýval samotnou důvodností udělené výtky. V této souvislosti poukázal na to, že mezi účastníky není sporné, že nedostatky zjištěné v rámci prověrky konané dne 19. 10. 2016 ve všech šesti předmětných spisech skutečně existovaly, a to v rozsahu uvedeném v zápisu z prověrky. Krajský soud dále konstatoval, že nedostatky ve spisech, které byly důvodem pro udělení předmětné výtky, lze zcela určitě považovat za drobné nedostatky v práci ve smyslu § 88a zákona o soudech a soudcích, obzvláště za situace, kdy se jednalo v pěti případech ze šesti případů o soudní spisy, ve kterých byly předchozí prověrkou zjištěny průtahy v řádu několika měsíců (9 – 11 měsíců). Krajský soud rovněž neshledal převahu objektivních důvodů, které by ospravedlňovaly vytýkané průtahy v civilní agendě přidělené žalobkyni k vyřízení. Na základě výše uvedeného dospěl krajský soud k závěru, že nedostatky zjištěné následnou prověrkou ze dne 19. 10. 2016 je možno klást za vinu žalobkyni. Krajský soud zdůraznil, že v případě všech nedostatků vytýkaných žalobkyni v samotné žalobou napadené výtce ze dne 14. 12. 2016, sp. zn. Spr 2170/2016, se jednalo o nedostatky zjištěné na základě

pokračování

následné kontroly u soudních spisů, ve kterých byly zjištěny nedostatky spočívající v nečinnosti žalobkyně již při kontrole konané dne 18. 5. 2016. Krajský soud proto uzavřel, že u žalobkyně byly splněny důvody k uložení výtky podle § 88a zákona o soudech a soudcích.

[7] K poukazu žalobkyně, že výtky neobsahovala žádné posouzení či zjištění k otázce zavinění ze strany žalobkyně, krajský soud uvedl, že funkcionář udělující výtku vycházel z předpokladu, že k porušení povinnosti soudce rozhodovat v přiměřených lhůtách bez průtahů došlo z nedbalosti. Pokud by soudní funkcionář vycházel z předpokladu, že předmětné průtahy byly činěny ze strany žalobkyně úmyslně, nebyl by důvod řešit je pouhým disciplinárním opatřením ve formě výtky, ale bylo by zcela na místě řešit takovou věc v rámci kárné odpovědnosti soudce. Krajský soud dále upřesnil, že vzhledem k charakteru zjištěných nedostatků, jejich počtu a způsobu vymezení nedostatků byla žalobou napadená výtky dostatečně odůvodněna a vzhledem k tomu, že se jednalo o průtahy v řízení, je zde implikováno zavinění z nedbalosti spočívající v nečinnosti, která mohla a měla být žalobkyní odstraněna.

II.

[8] Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[9] Stěžovatelka namítala, že výtku jí udělila pověřená předsedkyně, která však nebyla do své funkce jmenována po právu, a proto byla učiněna osobou neoprávněnou. Podle názoru stěžovatelky krajský soud z § 126 odst. 1 písm. h) zákona o soudech a soudcích nesprávně dovodil, že právě toto ustanovení umožňuje předsedovi krajského soudu osobně, anebo prostřednictvím jiné osoby vykonávat všechna oprávnění předsedy okresního soudu. Podle krajského soudu byla pověřená předsedkyně v době udělení výtky plně kompetentní k udělení výtky podle § 88a zákona o soudech a soudcích, neboť takovému právnímu závěru koresponduje rozhodovací praxe kárného senátu Nejvyššího správního soudu, který na základě návrhu JUDr. Z. H., který učinila v době pověření zastupováním funkce předsedy Okresního soudu v Děčíně, projednal kárnou žalobu vedenou proti jinému soudci tohoto soudu a rozhodl pravomocně rozsudkem ze dne 16. 3. 2017, č. j. 16 KSS 4/2016 - 109, o kárné odpovědnosti uvedeného soudce. Stěžovatelka však odkaz na uvedené rozhodnutí považuje za nepřiléhavý, jelikož ve zmíněném řízení nikdo nezákonnost pověření JUDr. H. předsedkyní okresního soudu nenamítal a Nejvyšší správní soud se jí nezabýval ani z úřední povinnosti. Stěžovatelce je navíc známo, že v této skončené věci byl podán návrh na obnovu řízení právě z důvodu, že kárný návrh byl podán pouze pověřenou předsedkyní okresního soudu.

[10] Naopak jiný kárný senát Nejvyššího správního soudu dne 18. 12. 2019 rozhodnutím vydaným pod č. j. 12 Ksz 6/2019 - 110 zastavil kárné řízení o kárné odpovědnosti kárně obviněného státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Ostravě právě s odůvodněním, že *„navrhovatel, který byl pověřen v plném rozsahu činnosti výkonem funkce okresního státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Ostravě, není navrhovatelem, který je oprávněn podat návrh na zahájení kárného řízení o kárné odpovědnosti státního zástupce podle § 8 odst. 5 zákona o kárném řízení.“* Tento kárný senát přitom své rozhodnutí o neexistenci aktivní legitimace k podání kárného návrhu pouze pověřeným vedoucím státním zástupcem odůvodnil v zásadě s odkazem na stejné ústavní principy, jakými stěžovatelka ve své žalobě a dále v průběhu celého řízení odůvodňuje nemožnost udělení výtky pouze pověřenou předsedkyní okresního soudu. Navíc § 121 odst. 5 zákona o soudech a soudcích stanoví možnost pověřit řadového soudce pouze jednotlivými úkony při správě soudu, a to při zachování vlastní odpovědnosti předsedy krajského soudu. Pověření v plném rozsahu funkce (úplnou pravomocí předsedy okresního soudu) je ve zcela zjevném rozporu s tímto zákonným ustanovením, neboť je to přesný opak jednotlivého úkonu

a pověřující se fakticky zbavuje kontroly, bezprostřednosti, vědomé detailní delegace a v důsledku toho i odpovědnosti za danou funkci. Krajský soud dále nijak neřešil, zda výkonem těchto kompetencí nebyli předsedou soudu pověřeni místopředsedové okresního soudu, a to jiným způsobem než rozvrhem práce. Z rozvrhu práce Okresního soudu v Děčíně pro rok 2016 přitom vyplynulo, že místopředsedové soudu nebyli pověřeni zastupováním předsedy okresního soudu v podstatě v žádném rozsahu jeho kompetencí (až na rozhodování o přidělení věci v případě vyloučeného soudce či na rozhodování o přidělení věci jinému soudci v případě vysokého nápadu věcí vyřizovaných v rámci pohotovosti), přesto vykonávali až do konce roku 2019 řadu činností svěřených zákonem v rámci státní správy soudu předsedovi soudu (například prodlužování lhůty k vypracování písemných vyhotovení rozsudků, vyřizování stížností na průtahy v řízení atd.).

[11] Stěžovatelka dále namítala, že výtka byla dopředu připravena jako „hotová věc“ a byla udělena coby reakce na zhoršující se vztahy stěžovatelky a pověřené předsedkyně. Z provedeného dokazování podle stěžovatelky vyplynulo, že výtka byla v kompletním znění předem připravena, neobsahovala dostatečný časový prostor pro vyjádření stěžovatelky, byla zanesena do ISAS o den dříve, týkala se více spisů, spisy nebyly při ukládání výtky k dispozici, pověřená předsedkyně odmítla poskytnout stěžovatelce čas pro vyjádření, mezi kontrolou a výtkou uběhl příliš dlouhý čas na to, aby si stěžovatelka okamžitě podle sp. zn. vybavila, o jaké spisy jde, a to vše v rozporu s běžnou praxí a principy dobré správy.

[12] Stěžovatelka rovněž namítala, že proces uložení výtky neproběhl zákonně, výtce nepředcházela dostatečný časový prostor k tomu, aby stěžovatelka mohla domnělé nedostatky vyvrátit nebo poukázat na skutečnosti, které jí z vytykaných pochybení vyvínovaly. Stěžovatelka se domnívá, že se žalovaná měla automaticky vypořádat s námitkami, které uváděla stěžovatelka na poradách soudců, totiž o nerovnoměrném zatížení úseků a senátů a zohlednit fakt, že opatrovnícký úsek nebyl s přihlédnutím k vysokému nápadu dostatečně obsazen soudci, existovaly problémy s nižším soudním personálem, zákonná přednost opatrovníckých věcí atp. Výtka tedy měla obsahovat i pasáž, která by shrnula nedobrou (systémově poddimenzovanou) personální a materiální situaci, kde výtku udělující osoba zároveň měla dovodit, že i přes takovou situaci je výsledek kontroly shledáván jako porušující stanovené požadavky a plně přičitatelný zaviněnému chování soudce.

[13] Dále stěžovatelka namítala, že výtka neobsahovala žádné posouzení či zjištění k otázce zavinění jí vytykaného jednání (průtahy). Podle jejího názoru může být předmětem výtky jen zaviněné chování, kdy zavinění je jedním ze znaků skutkové podstaty, a proto nelze na jeho posouzení a zjištění jeho existence, respektive jeho formy, zcela rezignovat, jak to učinila pověřená předsedkyně při ukládání výtky a stejně tak i krajský soud. V tomto směru zákon o soudech a soudcích nerozlišuje, jaké chování co do subjektivní stránky má být předmětem kárného opatření a které jen předmětem výtky. Argumentace krajského soudu tak nemá zákonného podkladu, je náhodná, nelogická a účelová. Krajským soudem prezentovaný názor je nezákonný a v porovnání s předchozí judikaturou téhož soudu (rozsudek 30. 9. 2019, č. j. 15 A 67/2012 - 99) nedůvodně odchylný. Na změnu právního názoru přitom nebyla stěžovatelka upozorněna tak, aby se k ní mohla relevantně vyjádřit, což má za následek porušení jejích základních procesních práv se zřejmým vlivem na výsledek řízení.

[14] Stěžovatelka dále vyjádřila nesouhlas s tvrzením krajského soudu, že „mezi účastníky není sporné, že nedostatky zjištěné v rámci prověrky konané dne 19. 10. 2016 ve všech šesti předmětných spisech skutečně existovaly a to v rozsahu uvedeném v zápisu z prověrky.“ Stěžovatelka nikdy neuvedla, že se ztotožňuje s názorem žalované o „nedostacích“ v tempu své práce. Stěžovatelka vytykané nedostatky na základě provedeného zúžení žalobních bodů

pokračování

nerozporovala proto, že pro hlavní důvody, pro které tuto žalobu podala, nemá vyřešení této otázky význam; v tomto ohledu byla proto žaloba zúžena.

[15] Stěžovatelka dále namítala, že krajský soud vyslechl bývalou pověřenou předsedkyní JUDr. H. v postavení svědka, a to aniž by tato byla před výslechem zproštěna povinností mlčenlivosti (§ 81 odst. 1 zákona o soudech a soudcích). V této souvislosti rovněž stěžovatelka zpochybnila věrohodnost výpovědi uvedené svědkyně, a to s ohledem na její zájem na výsledku řízení. Podle názoru stěžovatelky krajský soud nesprávným a nezákonným postupem dospěl k vadnému skutkovému závěru, když nezhodnotil výpověď svědkyně v souladu s ustálenou soudní praxí a zároveň nepřipustil účastnický výsledek stěžovatelky a namísto toho označil tvrzení stěžovatelky jako nevěrohodné. Stěžovatelka má za to, že se zde krajský soud dopustil excesu a svévole, v jehož důsledku došel k nesprávnému závěru, že stěžovatelka měla k seznámení se a vyjádření se k vytykávaným spisům dostatek času.

[16] Stěžovatelka dále namítala, že krajský soud nezhodnotil, za jakých okolností udělení výtky probíhalo, že ve svazku listin u kolonky jejího podpisu stvrzovala stěžovatelka převzetí kopie zápisu, nikoliv jeho prostudování, vyjádření souhlasu či nesouhlasu, stanoviska, názoru či podobně. Podpis stěžovatelky není v zápise z prověrky u poznámky „projednáno osobně dne 14. 12. 2016“, nýbrž u poznámky „převzala kopii zápisu“. Pokud stěžovatelka nebyla dopředu seznámena, že s ní budou projednány výsledky prověrky, a pokud při projednání vytykávaných vad nebyly prokazatelně k dispozici vytykávané spisy, nelze žádným logickým způsobem dovodit, že se k vytykávaným spisům mohla relevantně vyjádřit. Za jeden z hlavních listinných důkazů o tom, že výtka byla předem připravená ve své finální verzi a stěžovatelka neměla reálnou šanci vůbec se k vytykávaným vadám jakkoli vyjádřit, stěžovatelka považovala zápis z aplikace ISAS, v níž byla výtka již den předem zapsána jako vyřízená. Krajský soud ovšem stejně jako žalovaná význam tohoto důkazu neodůvodněně zcela bagatelizoval, respektive soud hodnocení tohoto důkazu provedl excesivně, když se při jeho hodnocení zabýval existencí možného konceptu výtky, který nikdo nikdy neviděl, namísto zápisem v ISAS. Podle stěžovatelky není běžnou praxí, že by věc byla zapsána do systému jako vyřízená před vydáním definitivního rozhodnutí, a ani to není s ohledem na právo na spravedlivý proces a řádný postup správních orgánů akceptovatelné. Krajskému soudu bylo předestřeno, jak probíhaly předešlé i následné kontroly, kde byl proces projednání vytykávaných vad řádný. Ani tyto poznatky nepřiměly krajský soud k tomu, aby vyhodnotil provedené důkazy tak, aby tvořily logický a uzavřený celek. Důkazy provedenými k těmto tvrzením se ve svém odůvodnění vůbec nezabýval, a to pouze se strohým sdělením, že se vztahovaly ke kontrolám, které nejsou předmětem tohoto řízení. Krajský soud tak došel k excesivnímu závěru, že průběh kontroly a jí následující průběh udělení výtky byly řádné, aniž by tento průběh konfrontoval, respektive odůvodněně porovnal s průběhem jiných kontrol a následným nepřistoupením k jakémukoliv postihu stěžovatelky v obdobných případech.

[17] Závěrem stěžovatelka namítala, že krajský soud učinil předmětem dokazování výkonnostní srovnání jednotlivých soudců Okresního soudu v Děčíně, avšak takovým způsobem, že není pro věcné posouzení souzeného případu v otázce zjištění objektivních nedostatků na straně stěžovatelky relevantní (je zkreslené). Je pak chybou žalované, že připustila nerovnoměrné zatížení soudců na jednotlivých úsecích, což je objektivní fakt, který má vliv na postavení (a pracovní vytížení) stěžovatelky, a má potenciál ji z vytykávaného jednání vyvinut.

[18] Z uvedených důvodů stěžovatelka navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

III.

[19] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že JUDr. Z. H. byla na základě pověření předsedy Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. 12. 2015 pověřena zastupováním neobsazené funkce předsedkyně Okresního soudu v Děčíně v souladu se zákonem a tedy byla nadána i pravomocí být kárnou navrhovatelkou. Před udělením výtky byla stěžovatelka seznámena s výsledky kontroly, ty s ní byly i projednány a stěžovatelka se k nim mohla vyjádřit. Výsledky této kontroly přitom byly důvodem pro udělení výtky, kdy v závěru kontrolního zjištění byla stěžovatelka na tuto skutečnost upozorněna. Nebylo prokázáno, že by stěžovatelka žádala o poskytnutí další lhůty k vyjádření k výsledkům kontroly, jak nyní tvrdí. Nelze brát jako vadu řízení to, že rozhodující orgán (pověřená předsedkyně soudu) byla na uvedenou situaci připravena a měla připravené rozhodnutí, které s ohledem na to, že muselo mít spisovou značku (Spr) bylo již předem zadáno v elektronickém systému ISAS. Tomu, že v ISAS byla věc vyznačena za vyřízenou ještě před vydáním rozhodnutí, nelze přikládat žádné závažnější účinky než to, že někdo vyznačil za vyřízenou věc, která dosud do této fáze nedospěla. Vyřízena byla teprve vydáním, v tomto případě předáním rozhodnutí stěžovatelce. Rovněž neuvedení skutečností týkajících se zavinění stěžovatelky přímo ve výtce nemůže být vadou, pro kterou by měla být výtka zrušena. Náležitosti výtky nejsou zákonem stanoveny a ve výtce byla jasně popsána zjištění (nekonání stěžovatelky), která byla posouzena jako pochybení. Takové vymezení je postačující, nijak se nevymyká běžné praxi ukládání výtek či koncepci kárných návrhů. K hodnocení důkazu výsledkem pověřené předsedkyně okresního soudu žalovaná uvedla, že v uvedeném sporu nebylo zproštění mlčenlivosti nutné. Ustanovení § 81 odst. 1 zákona o soudech a soudcích totiž bezprostředně dopadá pouze na mlčenlivost spojenou s rozhodovací činností soudce, nikoliv funkcionáře. Pokud stěžovatelka brojila proti způsobu hodnocení ostatních důkazů krajským soudem, žalovaná pouze uvedla, že způsob hodnocení důkazů neshledává vadným. Z rozsudku je zřejmé, z jakých závěrů krajský soud vycházel a jak je hodnotil a nejsou zde zjevné rozpory v provedeném dokazování. Z uvedených důvodů proto žalovaná navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

IV.

[20] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[21] Kasační stížnost je důvodná.

[22] Nejvyšší správní soud přisvědčil námitce stěžovatelky, že výtku jí udělila pověřená předsedkyně, která však nebyla osobou k tomu oprávněnou.

[23] V nyní posuzované věci je nesporné, že JUDr. Z. H. byla v době, kdy byla výtka udělena, nikoli jmenovanou předsedkyní Okresního soudu v Děčíně, nýbrž toliko „pověřenou předsedkyní“, přesněji řečeno soudkyní krajského soudu dočasně přidělenou k Okresnímu soudu v Děčíně a pověřenou výkonem funkce předsedy okresního soudu. Pověřil ji předseda krajského soudu, jenž ve vztahu k danému okresnímu soudu vykonává některé pravomoci na úseku státní správy soudnictví podle § 126 odst. 1 zákona o soudech a soudcích. Pověření bylo opřeno o písmeno h) zmíněného paragrafu, podle něhož *předseda krajského soudu vykonává státní správu krajského soudu a okresních soudů v jeho obvodu tím, že řídí a kontroluje výkon státní správy okresních soudů prováděný jejich předsedy.*

pokračování

[24] Podle § 88a zákona o soudech a soudcích *drobné nedostatky v práci nebo drobné poklesky v chování může orgán státní správy soudů, který je oprávněn podat návrh na zahájení kárného řízení, vyřídít tím, že je soudci, předsedovi soudu, místopředsedovi soudu, předsedovi kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu vytkne, je-li to postačující.*

[25] Podle § 8 odst. 2 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o kárném řízení“), platí, že *návrh na zahájení kárného řízení o kárné odpovědnosti soudce jsou oprávněni podat*

- a) *prezident republiky proti kterémukoliv soudci,*
- b) *ministr spravedlnosti proti kterémukoliv soudci,*
- c) *předseda Nejvyššího soudu proti kterémukoliv soudci tohoto soudu a dále proti soudci soudu nižšího stupně jednajících ve věcech patřících do pravomoci soudů, v nichž je Nejvyšší soud vrcholným soudním orgánem,*
- d) *předseda Nejvyššího správního soudu proti kterémukoliv soudci tohoto soudu a proti soudci soudu nižšího stupně jednajících ve věcech patřících do pravomoci soudů, v nichž je Nejvyšší správní soud vrcholným soudním orgánem,*
- e) *předseda vrchního soudu proti kterémukoliv soudci příslušného vrchního soudu a dále proti soudci soudu nižšího stupně,*
- f) *předseda krajského soudu proti kterémukoliv soudci příslušného krajského soudu a proti soudci okresního soudu,*
- g) *předseda okresního soudu proti soudci příslušného okresního soudu a proti soudci jiného okresního soudu.*

[26] Z výše uvedené právní úpravy vyplývá, že výtku je oprávněna udělit jen některá z osob taxativně vyjmenovaných v § 8 odst. 2 zákona o kárném řízení. V nyní posuzovaném případě měla být touto osobou předsedkyně okresního soudu ve smyslu písm. g) zmíněného odstavce. Aby byla fyzická osoba předsedkyní okresního soudu, musela být do funkce řádně jmenována postupem podle § 105 odst. 1 věta první zákona o soudech a soudcích. Jmenování do funkce je úkon příslušného orgánu provedený za zákonem předepsaných podmínek, tedy nepochybně má jednoznačně skutkové aspekty – jde o jednání fyzické osoby nadané příslušnou jmenovací pravomocí (ministra spravedlnosti) poté, co jiná fyzická osoba mající návrhovou pravomoc (předseda příslušného krajského soudu) svým projevem vůle učinila jmenovací návrh. „Pověřená předsedkyně“ není osobou, ve vztahu k jejímuž právnímu postavení učinil ministr spravedlnosti na návrh příslušného předsedy krajského soudu jmenovací úkon podle § 105 odst. 1 věty první zákona o soudech a soudcích, tedy svůj projev vůle; do své „funkce“ byla „ustavena“ příslušným předsedou krajského soudu s odkazem na § 126 odst. 1 písm. h) zákona o soudech a soudcích.

[27] Gramatický výklad § 8 odst. 2 zákona o kárném řízení svědčí tomu, že pověřená předsedkyně okresního soudu není ani jednou z osob uvedených v taxativním výčtu daného ustanovení. Jak nicméně ve své judikatuře zdůrazňuje Ústavní soud, gramatický výklad je pouhým prvotním přiblížením se k aplikované právní normě. „*Je pouze východiskem pro objasnění a ujasnění si jejího smyslu a účelu (k čemuž slouží i řada dalších postupů, jako logický a systematický výklad, výklad e ratione legis atd.). Mechanická aplikace abstrahující, resp. neuvědomující si, a to buď úmyslně, nebo v důsledku nevdělanosti, smysl a účel právní normy činí z práva nástroj odcizení a absurdity.*“ (náleží Ústavního soudu ze dne 20. 12. 2007, sp. zn. IV. ÚS 1133/07). Nejvyšší správní soud však dospěl k závěru, že ani jiné metody výkladu nevedou k tomu, že by pověřená předsedkyně okresního soudu mohla být kárným návrhovatelem a v přímé návaznosti na to pak mohla postupovat podle § 88a zákona o soudech a soudcích.

[28] Pokud jde o výklad historický, lze odkázat na důvodovou zprávu k zákonu o kárném řízení (sněmovní tisk č. 877, III. volební období, Poslanecká sněmovna Parlamentu), která k § 8 uváděla: „*Kárné řízení bude možno zahájit pouze na návrh oprávněných subjektů. Okruh osob oprávněných k podání návrhu na zahájení kárného řízení se navrhuje vymežit způsobem, který především*

navazuje na vymezení působnosti jednotlivých článků státní správy soudů a státní správy státních zastupitelství. Vzhledem k tomu, že poznatky o skutečnostech, které mohou zakládat kárnou odpovědnost soudce, mohou být získány i jinak než předsedou soudu při výkonu státní správy vůči soudcům příslušného soudu, především v souvislosti s rozhodovací činností, rozšiřuje se okruh navrhovatelů i na další předsedy soudů.“ (zvýraznění přidáno NSS). Historický zákonodárce tedy zamýšlel, aby návrh na zahájení řízení mohl podat pouze zákonem jasně vymezený okruh navrhovatelů. Závěr, že by kárným navrhovatelem mohla být pověřená předsedkyně okresního soudu, je v rozporu i s výkladem teleologickým. V taxativnosti výčtu osob oprávněných podat kárný návrh lze totiž spatřovat cíl zákonodárce, aby byl jasně daný okruh osob, které mohou kárné řízení iniciovat.

[29] Nejvyšší správní soud uvážil i to, že by mohlo být v určitých situacích nezbytné vykládat určitá ustanovení širěji, pokud by jinak zaujatý výklad vedl ke zjevně nerozumným výsledkům. Takovým zjevně nerozumným výsledkem by mohlo být i ohrožení činnosti určitého článku soudní soustavy, kterému by nešlo jinými opatřeními zabránit. Tak tomu ale v nyní posuzované věci není. Nelze totiž pominout, že možnost podat kárný návrh mají také další oprávnění navrhovatelé. Drobné nedostatky v práci nebo drobné poklesky v chování tak může konkrétnímu soudci okresního soudu vytknout např. předseda krajského soudu, byť by se tak případně dělo v úzké návaznosti na zjištění učiněná v souvislosti s dohledem nad řízeními vedenými u okresního soudu se zřetelem k tomu, zda v nich nedocházelo ke zbytečným průtahům (§ 127 odst. 2 zákona o soudech a soudcích).

[30] Nejvyšší správní soud se je vědom, že kárný senát zdejšího soudu v minulosti věcně projednal návrh na zahájení kárného řízení podaný JUDr. H. jako pověřenou předsedkyní Okresního soudu v Děčíně, a to ve věci vedené pod sp. zn. 16 Kss 4/2016. V této souvislosti je však třeba konstatovat, že nyní rozhodující senát není formálně vázán dřívějšími rozhodnutími kárného senátu a může rozhodné právní otázky posoudit odlišně. V předmětné věci se kárný senát otázce, zda v případě JUDr. H. jde o oprávněnou navrhovatelku, výslovně nevěnoval, žádný z účastníků tuto souvislost nepředložil jako hledisko případné zákonnosti návrhu na vydání kárného opatření. Kárný senát si byl sice vědom, že navrhovatelka je pověřenou předsedkyní, ale učinil toliko implicitní závěr, že tato souvislost nebrání věcnému projednání podaného návrhu. Nutno rovněž připomenout, že v uvedené věci byl následně podán návrh na obnovu řízení právě z tohoto důvodu. Tento návrh však Nejvyšší správní soud zamítl rozhodnutím ze dne 15. 1. 2020, č. j. 16 Kss 4/2019 - 70. Důvodem pro zamítnutí návrhu bylo nesplnění jedné z nutných podmínek pro povolení obnovy kárného řízení, a sice aby skutečnost, že kárný návrh podala tehdy „toliko“ pověřená předsedkyně okresního soudu, byla původnímu kárnému senátu neznámá. K samotnému důvodu podání návrhu na obnovu řízení se však soud věcně nevyjádřil.

[31] Naopak za recentní relevantní judikaturu nezbylo než v tomto ohledu považovat rozhodnutí kárného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2019, č. j. 12 Ksz 6/2019 - 110, na které poukazovala stěžovatelka. V tomto rozhodnutí kárný soud dospěl k závěru, že navrhovatel, který byl pověřen v plném rozsahu činnosti výkonem funkce okresního státního zástupce okresního státního zastupitelství, není navrhovatelem, který je oprávněn podat návrh na zahájení kárného řízení o kárné odpovědnosti státního zástupce podle § 8 odst. 5 zákona o kárném řízení. V této souvislosti je třeba uvést, že byť uvedený kárný senát neposuzoval situaci v případě soudů, Nejvyšší správní soud nyní nenalezl dostatek relevantních argumentů pro nepřenositelnost vysloveného právního názoru i na postavení pověřeného předsedy okresního soudu. Jestliže § 88a zákona o soudech a soudcích umožňuje vytknout drobné nedostatky v práci nebo drobné poklesky v chování pouze takovému orgánu státní správy soudu, který je oprávněn podat návrh na zahájení kárného řízení, pak nezbyvá než s ohledem na shora uvedené uzavřít, že toliko pověřený předseda okresního soudu takovou pravomocí nedisponuje.

pokračování

[32] S poukazem na shora uvedené shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost důvodnou, a proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil napadený rozsudek krajského soudu (výrok I.). Protože bylo třeba rozsudek krajského soudu a uloženou výtku zrušit z výše uvedeného důvodu, nebylo třeba podrobněji uvážít o důvodnosti kasačních námitek týkajících se tvrzené nezákonnosti procesu uložení předmětné výtky, tvrzení o jejím „předpřipravení“, problematiky povahy zavinění žalobkyně či využitelnosti předloženého srovnání výkonnosti stěžovatelky s ostatními kolegy.

[33] Jelikož již v řízení před krajským soudem byly dány důvody pro zrušení rozhodnutí žalované, přistoupil Nejvyšší správní soud v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 s. ř. s. rovněž ke zrušení tohoto rozhodnutí (výrok II.). Nejvyšší správní soud však současně nevyslovil, že se žalované věc vrací k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Po zrušení udělené písemné výtky, která je prvním úkonem v řízení, je nutno na toto rozhodnutí nahlížet, jako kdyby vůbec nebylo vydáno. Je-li tedy tento úkon ve formě rozhodnutí zrušen, znamená to ukončení předmětného řízení. Neexistuje tak řízení, v němž by mělo a mohlo být pokračováno. Proto nebylo možné věc žalované vrátit k dalšímu řízení.

[34] Tímto rozsudkem je řízení před správními soudy skončeno, Nejvyšší správní soud proto rozhodl rovněž o celkových nákladech soudního řízení (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s., má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Procesně úspěšnou byla v dané věci stěžovatelka, neboť výsledkem řízení před správními soudy bylo zrušení písemné výtky, kterou napadla žalobou.

[35] Náklady řízení jsou tvořeny jednak částkou 8 000 Kč za soudní poplatky (soudní poplatek za žalobu ve výši 3 000 Kč a soudní poplatek za kasační stížnost ve výši 5 000 Kč) a dále částkou mimosmluvní odměny zástupce stěžovatelky za úkony právní služby, náhradou hotových výdajů účelně vynaložených v souvislosti s poskytnutím právní služby a náhradou za čas promeškaný v souvislosti s poskytnutím právní služby.

[36] Zástupce stěžovatelky učinil v řízení o žalobě úkony právní služby, kterými jsou převzetí a příprava zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „advokátní tarif“)] a dvě písemná podání ve věci samé (žaloba a replika k vyjádření žalované) ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu. Za každý úkon právní služby v dané věci náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu], která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, celkem tedy za jeden úkon právní služby náleží 3 400 Kč. Částku 6 800 Kč (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby) soud zvýšil o 1 428 Kč připadající na daň z přidané hodnoty, kterou byl advokát jako plátce (do 30. 6. 2019) povinen odvést.

[37] Jelikož v řízení o žalobě proběhla celkem tři ústní jednání delší než dvě hodiny (24. 10. 2019 od 8:30 do 10:45 hodin, 20. 11. 2019 od 8:50 do 11:20 hodin a 29. 11. 2019 od 8:54 do 11:50 hodin), kterých se zástupce stěžovatelky osobně zúčastnil, lze tuto účast považovat v souladu s § 11 odst. 1 písm. g) advokátního tarifu za další úkony právní služby, za které náleží zástupci stěžovatelky mimosmluvní odměna ve výši 18 600 Kč (6 x 3 100 Kč), která se zvyšuje o 1 800 Kč paušální náhrady hotových výdajů (6 x 300 Kč).

[38] Náhrada nákladů řízení před krajským soudem je dále tvořena náhradou cestovních výdajů advokáta za tři cesty vlakem z Prahy do Ústí nad Labem a zpět (§ 13 odst. 1 advokátního tarifu) ve výši 885 Kč (3 x 295 Kč).

[39] Další položkou náhrady nákladů řízení před krajským soudem je podle § 14 advokátního tarifu náhrada za promeškaný čas ve výši 100 Kč za každou i jen započatou půlhodinu (§ 14 odst. 3 advokátního tarifu). Z ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu vyplývá, že advokátu náleží náhrada za čas promeškaný v souvislosti s poskytnutím právní služby při úkonech prováděných v místě, které není sídlem nebo bydlištěm advokáta, za čas strávený cestou do tohoto místa a zpět. Zároveň je třeba vzít v úvahu i odst. 4 téhož ustanovení, ze kterého plyne, že náhrada za promeškaný čas advokátu nenáleží, má-li za stejné časové období nárok na odměnu za úkon právní služby (§ 11). Jelikož za samotnou účast na jednání náleží zástupci stěžovatelky odměna ve smyslu § 11 odst. 1 písm. g) advokátního tarifu, tak v právě posuzovaném případě zástupci stěžovatelky náleží odměna za cestu na soudní jednání z Prahy do Ústí nad Labem a zpět ve výši 1 800 Kč (18 započatých půlhodin na cestě z Prahy do Ústí nad Labem a zpět).

[40] Náhrada nákladů řízení před krajským soudem činí 34 713 Kč.

[41] Náklady řízení před Nejvyšším správním soudem tvoří jeden úkon právní služby, tj. podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Za zmíněný úkon náleží odměna výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu], která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, celkem tedy 3 400 Kč.

[42] Celková částka náhrady nákladů řízení před krajským soudem a před Nejvyšším správním soudem tak činí 46 113 Kč.

[43] Nejvyšší správní soud nepřiznal stěžovatelce náhradu nákladů za podání učiněná prostřednictvím zástupce ze dne 24. 4. 2017 (souhlas s upuštěním od ústního jednání a námítka podjatosti vůči soudcům krajského soudu), ze dne 11. 12. 2018 (návrh na pokračování v řízení), ze dne 15. 8. 2019 (návrh na určení lhůty k procesnímu úkonu) a ze dne 4. 11. 2019 (vyjádření k výslechu svědkyně). Uvedená podání nelze s ohledem na jejich povahu a účelnost považovat za úkony právní služby, za něž náleží mimosmluvní odměna ve smyslu § 11 advokátního tarifu.

[44] Žalovaná je tedy povinna nahradit stěžovatelce náklady soudního řízení ve výši celkem 46 113 Kč, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce advokáta Mgr. Ludvíka Matouška.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. dubna 2021

Mgr. David Hipšr
předseda senátu